

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ**

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА КУРСОВА РОБОТА
з економічної теорії
На тему:
«ВПЛИВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИНАМІКИ НА РИНОК ПРАЦІ»

Студентки II курсу
ОПД – 21 групи
факультет обліку і аудиту
напряму підготовки 7.03050901
обліку оподаткування і правове забезпечення підприємства
Стандрет Діана Василівна

Науковий керівник:
Вірковська Анастасія Андріївна

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ECTS _____

Члени комісії:

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

м.Тернопіль - 2017

План

Вступ

1. Теоретико-методологічні основи ринку праці.
2. Порівняльний аналіз впливу економічної динаміки на ринок праці в Україні та світі.
3. Проблеми та перспективи вдосконалення функціонування ринку праці в Україні.

Висновок

Список використаних джерел

Зміст

Вступ.....	4
1. Теоретико-методологічні основи ринку праці.....	5
2. Порівняльний аналіз впливу економічної динаміки на ринок праці в Україні та світі.....	11
3. Проблеми та перспективи вдосконалення функціонування ринку праці в Україні.....	18
Висновок.....	23
Список літератури	24
Антиплагіат.....	26

Вступ

Метою курсової роботи є дослідження основних характеристик ринку праці України, аналіз впливу економічної динаміки на розвиток ринку праці в Україні та світі, дослідження проблеми та перспективи вдосконалення функціонування ринку праці в Україні.

Дослідження ринку праці та його вплив на економічні процеси, відносин між працівниками і роботодавцями все частіше вимагають більш гнучкого регулювання у зв'язку із залученням України до євроінтеграційних процесів, виходу України на світові ринки.

Перехід до ринкових відносин вимагає від нас глибокого теоретичного аналізу та узагальнення закономірностей розвитку і функціонування світового ринку праці. У зв'язку з чим необхідно, через національної властивості і можливості економіки, розглянути проблеми формування і розвитку ринку праці його особливості та можливість державного регулювання з врахуванням досвіду розвинутих країн із ринковою економікою.

Зазначена проблема визначає необхідність встановлення невідповідностей, умов та чинників, які визначають роль держави у розробці механізмів регулювання ринку праці, її допомоги у працевлаштуванні безробітних і їх соціального захисту.

Вдосконалення законодавчої бази з урахуванням національного ринку праці, міжнародних правових норм та захист наших громадян у трудових мігрантів у європейських країнах та світі. Уникнення подвійного оподаткування громадян, які отримують доходи за межами країни, захист їх соціальних прав.

Наукове обґрунтування полягає у розробці підходів і практичних рекомендацій щодо формування і розвитку ринку праці України в умовах переходу до соціально орієнтованої економіки.

Розділ 1. Теоретико-методологічні основи ринку праці

При соціально - економічному становленні кожної країни виникає проблема зайнятості та використання трудових ресурсів як власних так і зовнішніх.

При співпадінні обсягів виробництва і величини сукупних витрат весь вироблений продукт є реалізованим. Але такий випадок розвитку економіки є швидше теоретичним.

Якщо рівень витрат знаходиться на низькому рівні то в кінцевому підсумку спостерігається падіння рівня виробництва та стимулюється розвиток безробіття, частина працездатного населення не задіюється у виробничій сфері, що приводить до зниження соціально –економічного розвитку країни.

Безробітною - є людина котра хоче працювати, але не може знайти собі роботу. Для забезпечення зайнятості необхідна мобілізація всіх внутрішніх можливостей держави для створення робочих місць, підготовки та перепідготовки кадрів, матеріального та соціального забезпечення осіб, що з різних причин втратили роботу.

Повна зайнятість — це стан економіки країни, при якому кількість пропозицій вакансій відповідає кількості осіб, або вища за пошуковців роботи. Тобто немає незайнятих, які бажають працювати. Однак повна зайнятість не означає абсолютної зайнятості усіх працездатних або усіх, хто хоче працювати.

У разі повної зайнятості рівень безробіття дорівнює сумі структурного та фрикційного безробіття, тобто роботи не мають люди, які перебувають у стані її пошуку, або ж чия кваліфікація не відповідає вимогам ринку праці внаслідок структурних змін в економіці, хоча одночасно з тим існує попит на інші професії.

Проблема зайнятості повинна вирішуватися, не тільки ефективними заходами з використання інвестицій, а також шляхом оптимального поділу ринку праці.

Підприємства, що зацікавлені в ефективному кадровому менеджменті для своєї діяльності, відрізняються між собою за різноманітними показниками, наприклад: потребою в кваліфікованих робітниках, фінансовими можливостями, місцем розташування, підходами до розв'язання кадрових питань.

Різниця, що існує на підприємствах між їх потребами і досвідом на ринку праці сприяє розширенню можливостей для працевлаштування безробітних. Тож пропозиції ринку праці відрізняються за своїми можливостями та досвідом роботи в секторах ринку праці. Замість створення високого конкурентного середовища на одному ринку праці, кожен учасник ринку праці (робітник, службовець) вибирає для себе той сегмент ринку, в якому він може проявити себе найкраще, тобто ту роботу, яку він може виконати на найвищому професійному рівні. Це приводить до формування чітких границь вимог як до роботодавців (заробітна плата, соціальний пакет), так і кваліфікаційних якостей трудових ресурсів.

Отже, розв'язання проблеми трудової зайнятості можна розглядати як компроміс між запитами і пропозицією на ринку праці, що припускає встановлення загальних підходів до потреб робітників і застосування індивідуального підходу до кожного пошуковця роботи.

Щоб ринок праці відображав і забезпечував потреби суспільства та людей, які шукають роботу, він повинен мати такі характеристики: вимірність, доступність, значущість, придатність.

Дослідження ринку праці на Україні показує, що в умовах економічної кризи, основним питанням є створення соціально орієнтованої, багаторівневої економіки. Впровадження у виробництво досягнень науково-технічного прогресу, забезпечення співвідношення робочих місць з вільними

трудовими ресурсами шляхом поділу ринку праці, підвищення ефективності використання наявних матеріальних ресурсів, зменшення втрат робочого часу.

Розв'язанню цих питань сприятиме структурна перебудова виробництва, застосування новітніх технологій, створення сприятливих передумов для подальшого економічного зростання, створення конкурентного середовища, впровадження ресурсозберігаючих технологій на виробництві й раціональне планування і використання трудових ресурсів.

Ринок праці визначають як систему взаємопов'язаних відносин між державою, підприємцями та населенням. Причому держава виступає як в ролі гаранта соціального захисту, так і в ролі роботодавця на державних та комунальних підприємствах; підприємці є власниками засобів виробництва є роботодавцями і визначають попит на працю; населення є робочою силою, що пропонує її з метою отримання доходів. В основі цієї теорії ринку праці – є відносини власності того чи іншого засобу виробництва.

Інший погляд на ринок праці визначає ринок як відносини між роботодавцями та найманими працівниками, які взаємодіють між собою у процесі економічної діяльності. Поняття "ринку праці" полягає в сукупності відносин між роботодавцями і найманою робочою силою.

Отже, на ринку праці основним товаром є робоча сила – товар як об'єкт купівлі-продажу, передачі права власності на працю. Проте продається тільки здатність до праці.

Механізм економічного функціонування ринку праці є набором економічних, правових норм і суспільних інституцій, що діють у країні для забезпечення зайнятості населення.

Якщо розглядати ринок праці з боку розвитку соціально-трудова відносин, то це є процесом залучення людських ресурсів у сферу трудової діяльності для підтримання раціонального співвідношення між пропозицією робочої сили і кількістю вільних робочих місць на виробництві.

Планомірного і раціонального використання трудових ресурсів у різних галузях виробничої діяльності, забезпечення належної заробітної плати, соціальних гарантій, що сприятиме відтворенню фізичних та моральних якостей працівника з метою підвищення його продуктивності праці та забезпечення гідних умов життя.

Якщо розглядати "функціонування ринку праці" з боку системного підходу та життєвого циклу, то це діяльність на ринку праці де задіюються всі взаємопов'язані елементи ринку, функціонування яких визначає його стан, розвиток та ресурси, їх зміну у взаємозв'язку із зовнішніми чинниками.

Отже "функціонування ринку праці" діє як неперервний процес забезпечення діяльності управлінських функцій

Ринок праці, як єдиний організм, що діє протягом тривалого часу, зазнає певних змін у залежності від розвитку соціальних і виробничих відносин

Умовно розвиток ринку праці характеризується такими етапами:

- зародження,
- створення,
- функціонування,
- реформування.

Під еластичністю (гнучкістю) ринку праці розуміється набір заходів соціально-економічного, правового та виробничого характеру, що забезпечує діяльність підприємства в залежності від змін умов ведення господарської діяльності.

Результатом заходів з гнучкості ринку є створення консолідованих заходів щодо попиту та пропозицій на рику праці.

Критерії і характеристики еластичного ринку праці при системному аналізі еластичності ринку праці являє собою складну систему, яка поділяється на підсистеми різних форм зайнятості, еластичності витрат на працівників.

Для визначення та вирішення проблем соціально-економічного, виробничого, правового, кадрового та інших показників ринку необхідно в подальшому проводити урізноманітнення підсистем гнучкості ринку праці.

Щодо еластичних витрат на трудові ресурси, то в Україні з початком розвитку ринкових відносин, простежується поступове зміщення від фіксованої заробітної плати до системи заохочувальних виплат, тобто коли частина заробітної плати працівника яка залежить від ринкових впливів, значно помітніша порівняно з фіксованою частиною доходу. В умовах ринкової економіки доцільно всі витрати на оплату праці поділяються за такими складовими:

1. Фіксована оплата (тарифні ставки та оклади).
2. Ринкова складова.
3. Доплати і компенсаційні виплати.
4. Заохочувальні (премії).
5. Надбавки.
6. Дивіденди.
7. Соціальні виплати.

При розгляді системного підходу визначення еластичності ринку виокремлюються дві найважливіші групи функцій:

1. Стабілізуюча – зниження наслідків безробіття в умовах зниження попиту на робочу силу під час спаду ділової активності на макрорівні та в умовах виникнення труднощів у розрахунках із заробітною платою підприємств на мікрорівні.
2. Стимулююча – створення нових робочих місць та стимулювання попиту на працю в тих регіонах, де спостерігається стійкий занепад у розвитку в зв'язку з відсутністю або недостатністю виробництва, у зв'язку з чим виникає надлишок робочої сили, а також негативні явища, пов'язані з географічною (як внутрішньою так і зовнішньою) трудовою міграцією.

Згідно із чинним законодавством держава, як учасник ринку праці забезпечує регулювання оплати праці на підприємствах усіх форм власності через встановлення розміру мінімальної заробітної плати, соціальних гарантій, регулювання фондів оплати праці працівників підприємств-монополістів згідно з переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України.

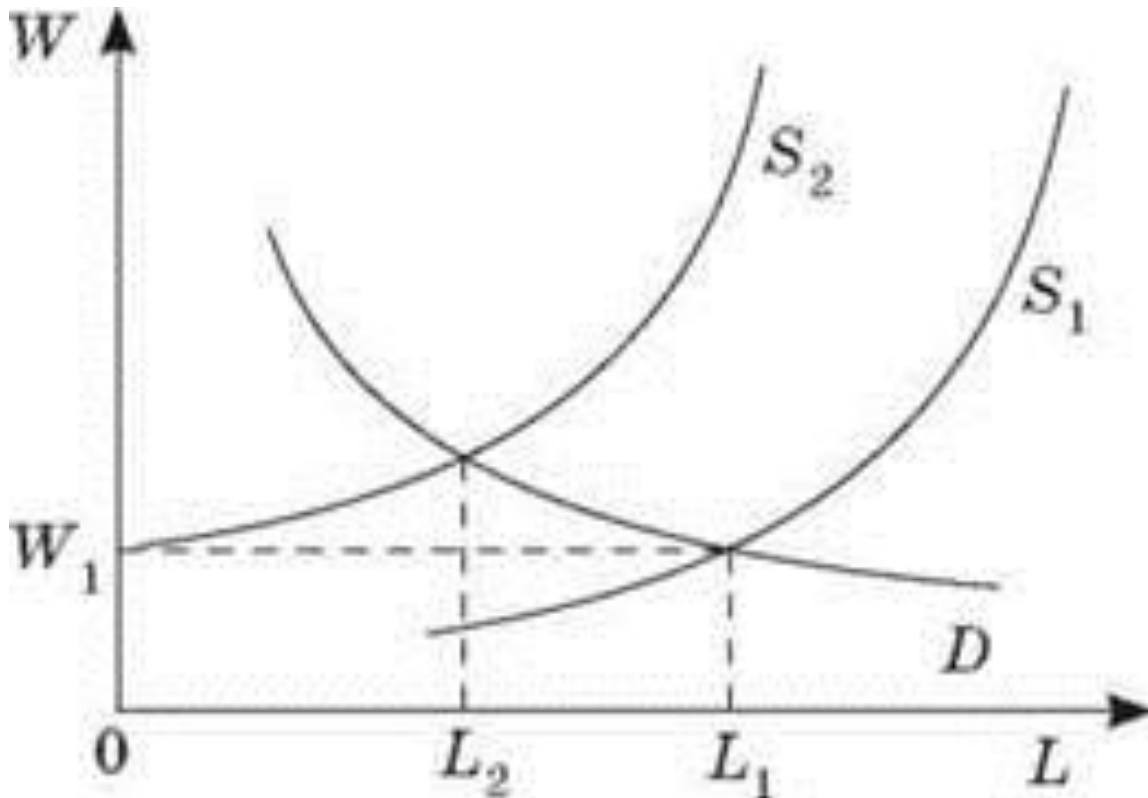

Рис.1.1. Графік скорочення пропозиції праці від скорочення зайнятості

Отже, при скороченні пропозиції від роботодавців відбувається збільшення безробіття, відбувається збільшення вільної робочої сили

Розділ 2. Порівняльний аналіз впливу економічної динаміки на ринок праці в Україні та світі

До однієї з основних функцій держави належить соціальний захист її громадян. Ринок праці є одним з основних регуляторів задоволення потреб населення.

В ринкових умовах держава за допомогою фінансових відносин ефективно здійснює регулювання економічних відносин у суспільстві.

Одну з основних позицій у фінансовій системі займає соціальне страхування. Соціальне страхування має специфічні функції щодо накопичення фінансових ресурсів, основне їхнє завдання — захист громадян від чинників на ринку праці що можуть привести до дестабілізації в суспільстві.

Соціальне страхування являє собою сукупність особливих, поєднаних між собою відносин учасників фінансових формування з питань законодавчо визначених певних цільових фондів і можливостей їх використання.

Сьогодні в Україні значна частину соціальних фондів спрямована на забезпечення соціальних потреб: збільшення розміру мінімальної пенсії й допомоги незахищеним верствам населення (дітей-сиріт, інвалідів, допомоги малозабезпеченим, захист учасників АТО).

Разом з тим постійне підняття життєвого рівня, забезпечення соціальних гарантій на належному рівні можливі лише в разі здійснення системних економічних і фінансових перетворень. Створення еластичної системи соціального захисту дає можливість реагувати на виклики при зміні економік у перехідний період.

Кожна людина має подбати про свій соціальний захист від негативних впливів, структурної перебудови економіки, впровадження нових форм організації виробництва і ринку праці.

До недавнього часу для громадян України, безробіття було абстрактним поняттям. Безробіття ввійшло в ринок праці як наслідок

економічної кризи, зумовленої зміною форм власності на засоби виробництва, розірванням економічних зв'язків між підприємствами, появою нових гравців в економічному житті України, поява іноземних власників на території країни, підприємств зі змішаною власністю або капіталом, що є невід'ємною частиною економічних перетворень.

Держава втратила виключне право на регулювання ринку праці, та взяла на себе обов'язок матеріально – соціального захисту безробітних, визначивши правовий статус -безробітного. Внаслідок цього було створено основи інфраструктури ринку праці — Державну службу зайнятості й Державний фонд сприяння зайнятості населення.

Проблема безробіття гостро постала в Україні, як і в багатьох інших країнах із перехідною економікою, після невдалих спроб реалізації економічних реформ. Разом з тим, якщо у країнах Центральної і Східної Європи рівень безробіття був стрибкоподібним і понад 10 % , на початковому етапі економічних перетворень, то рівень росту безробіття в Україні зростає повільно. За період з 1991 року по 2007 рік, рівень офіційного безробіття не перевищив 5 % .

Низький рівень росту безробіття за офіційними даними, пояснюється недосконалістю системи захисту, високим рівнем прихованого безробіття та приховуванням існуючої проблеми, заниженням показників безробіття.

Як наслідок різкого скорочення виробництва, зменшення пропозицій по працевлаштуванню, відсутність дієвих механізмів регулювання ринку праці частина працівників державного сектору погоджується на нижчі зарплати, їх довготривалу невиплату, вимушені адміністративні відпустки або роботу в режимі неповного робочого дня, виїзд в інші місця заробітку без фактичного оформлення трудових відносин.

Загальновідомим є той факт, що частина працівників одержувала так звану «заробітну плату в конвертах», хоча формально, за звітністю підприємств, вважалися зайнятими в офіційному ринку праці. Такий стан

породжує на даний час проблеми підтвердження страхового стажу та заробітної плати в осіб що виходять на пенсію.

Такий стан на рику праці призвів до посилення проблем скритого безробіття, яке, не враховується при визначенні відкритого безробіття.

Тому використання інформації на основі лише адміністративних, статичних, інших офіційних джерел - не відображає справжньої ситуації на ринку праці.

На відміну від інших країн з перехідною економікою, в яких отримання офіційного статусу безробітного пов'язане з істотними соціальними гарантіями, в Україні впродовж усього періоду показники рівня безробіття, визначеного за міжнародним нормами, перевищують офіційно зареєстровані. При цьому слід зауважити, що у нашій країні частина осіб які працюють у тіньовому секторі ринку, прагнуть набути статусу безробітного для отримання певних соціальних допомог, наприклад для отримання субсидій.

Внаслідок цього частина офіційно зареєстрованих безробітних є фактично працевлаштованими та мають достатньо високі доходи, а частина безробітних отримує менші допомоги у зв'язку із відсутністю фінансування потреб соціального захисту.

Зменшення масштабів і рівня офіційного безробіття можна досягти двома шляхами: збільшення працевлаштування за рахунок створення більшої кількості робочих місць, таким чином зменшення попиту на робочу силу або відмовою в реєстрації тим, хто звертається по до центрів зайнятості.

Як наслідок перехідної економіки негативною рисою ринку праці є вимушена неповна зайнятість, як вид прихованого безробіття. Його існування зумовлене надлишком робочої сили, потрібної для виробництва конкурентної продукції.

На жаль стан розвитку економіки та інші ринкові перетворення в країні не в змозі на належному рівні розв'язати проблеми забезпечення зайнятості

населення, забезпечити створення потрібні кількості нових робочих місць, сприяти підвищенню якості життя населення.

Для визначення проблеми безробіття в умовах системних перетворень у вітчизняній економіці що потребують першочергового розв'язання як на державному так і на рівні окремо взятого підприємства, розглянемо найпроблемніші питання цього соціально-економічного явища.

В основному визначено п'ять основних причин:

- тінізація економічних процесів, займає має великий сектор на ринку праці (за різними даними в деяких галузях величина «тіньового» ринку становить близько 60 %), яка приводить до появи тіньової зайнятості,

- нерівномірність розвитку ринків праці, наявність економічно відсталих областей із напруженою соціальною ситуацією і значно більшим рівнем безробіття, низьким рівнем трудової міграції, вказують на недоліки у роботі державної системи регулювання трудового ринку.

- стан зайнятості молоді показує про несприятливий вплив на неї структурних перетворень які відбуваються в сучасній економіці.

Конкурентоздатність на ринку праці, залежить від динаміки розриву його молодіжної складової. Молодь здатна швидше пристосовуватися до нових вимог науково-технічного прогресу, але потребує створення робочих місць і забезпечення елементарних умов праці на стартовому етапі. Разом із тим, серед загальної кількості безробітних молодь становлять більше ніж 30%, ситуація в цьому секторі ринку праці не покращується. А навпаки посилюється невідповідність між вакантними місцями на ринку праці і соціально-професійною орієнтацією молодих спеціалістів.

За даними Державного комітету статистики України, найвищий рівень безробіття впродовж 2006 року був серед молоді 15—24 років.

Проблема зайнятості жінок потребує негайного розв'язання. Більшість жінок не звертаються до центрів зайнятості через труднощі із працевлаштуванням і низьку заробітну плату. Захист жінок на ринку праці є

загальнодержавним питанням, що вимагає реалізації активної соціальної політики в цій сфері, вдосконалення правових і нормативних засад у різних сферах суспільного життя, які б повною мірою враховували роль жінки в суспільстві, розвитку системи ефективного соціального обслуговування сім'ї й жінки.

Посилення маргіналізація населення, що потребує уваги з боку органів державного управління. При цьому збільшуються абсолютні й відносні показники бідності. Так, співвідношення доходів 20 % найбагатших верств населення до 20 % найбідніших становить у США — 8,9, Великобританії — 6,8, Франції — 6,5, Італії — 6,0, Німеччині — 5,7, Японії — 4,3, а в Україні — 30! Таким чином, зниження рівня бідності, запобігання маргіналізації населення в Україні є одним із першочергових завдань регулювання ринку праці, оскільки саме в цій сфері зберігається право кожного громадянина на реалізацію своїх професійних здібностей та отримання відповідної винагороди за результати праці

Серед недоліків трудової міграції варто назвати тимчасову втрату державою певної частини професійно підготовленого трудового населення, а трудові мігранти що їх заміщають не мають професійних навичок за здобутою освітою, оскільки за кордоном вони переважно виконують некваліфіковану роботу.

Наповнення фондів соціального гарантування залежить від розміру:

- доходів населення, яке є платником обов'язкових і добровільних внесків до фонду;
- доходів підприємств (роботодавців), котрі також спрямовують частину власних коштів за програмами соціального страхування на випадок безробіття;
- бюджету держави, яка фактично виступає в ролі основного донора фондів соціального гарантування через його низьку наповнюваність та зменшення бази наповнення.

Таблиця 2.1.

**Зайняте населення за видами економічної діяльності у 2012-2016 роках
(тис. осіб)**

	2012	2013	2014	2015	2016
Усього зайнято	19261,4	19314,2	18073,3	16443,2	16276,9
Сільське, лісове та рибне господарство	3308,5	3389,0	3091,4	2870,6	2866,5
Промисловість	3236,7	3170,0	2898,2	2573,9	2494,8
Будівництво	836,4	841,1	746,4	642,1	644,5
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	4160,2	4269,5	3965,7	3510,7	3516,2
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	1150,9	1163,6	1113,4	998,0	997,2
Тимчасове розміщування й організація харчування	326,7	328,9	309,1	277,3	276,7
Інформація та телекомунікації	297,9	299,9	284,8	272,9	275,2
Фінансова та страхова діяльність	315,8	306,2	286,8	243,6	225,6
Операції з нерухомим майном	322,2	314,3	286,1	268,3	255,5

Професійна, наукова та технічна діяльність	504,1	493,6	456,0	422,9	428,1
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	343,9	343,3	334,3	298,6	304,3
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	1003,6	962,3	959,5	974,5	973,1
Освіта	1633,2	1611,2	1587,7	1496,5	1441,4
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	1181,4	1171,8	1150,5	1040,7	1030,4
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	225,6	226,5	221,2	207,9	201,6
Інші види економічної діяльності	414,3	423,0	382,2	344,7	345,8

Розглянувши таблицю 2.1, ми бачимо, що в період 2012-1016 роках продовжує відбуватися скорочення зайнятості населення.

Найбільше скорочення робочих місць відбулося у сільському господарстві, промисловості; стабілізувалася ситуація в таких галузях, як громадське харчування, оптова і роздрібна торгівля, дещо збільшилася зайнятість в таких галузях, як діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування населення та професійної і науково – технічної діяльності.

Розділ 3. Проблеми та перспективи вдосконалення функціонування ринку праці в Україні.

Протягом останнього часу в Україні у сфері зайнятості населення спостерігаються позитивні зміни, що свідчить про покращення ситуації на ринку праці. Тим часом потрібно вирішити комплекс проблем, котрі потребують державного втручання, що сприятиме зайнятості та соціальному захисту найменш захищених категорій населення.

Для сприяння зайнятості населення, розроблені Державні програми зайнятості населення як на загальнодержавному так і регіональному рівнях.

Відповідно до цих Програм проводиться підтримка створення нових робочих місць, формування ефективної політики регіонального розвитку, диференційований підхід до скорочення обсягів виробництва та ліквідації підприємств забезпечення соціальних гарантій і допомог вивільненим працівникам, удосконалення системи виконання суспільних робіт, сприяння розвитку самозайнятості населення, впровадження комплексу заходів щодо легалізації тіньової зайнятості, впровадження гнучкого підходу до формування робочого часу працівників, проведення захисту вітчизняних виробників і товарів на внутрішніх і зовнішніх ринках, - заохочення державних і приватних роботодавців до створення нових робочих місць через систему податкового або кредитного стимулювання .

Створення робочих місць у недержавному секторі буде сприяти самозайнятості населення, поступовому скороченню темпів зростання безробіття, знизить фінансове навантаження на державний бюджет.

Таким чином розшириться пропозиція робочих місць, що в свою чергу сприятиме підвищенню професійної придатності робочої сили.

На жаль програми зайнятості населення, у зв'язку із недостатнім фінансуванням, ще недостатньо ефективно використовують активні методи впливу на зайнятість, а це професійна орієнтація та підготовка і

перепідготовка незайнятого населення і безробітних, надання фінансової допомоги на переселення сімей до сільської місцевості.

В даний час програми надають велику інформаційну допомогу, створення банку вакансій і пошук підходящої роботи, працевлаштування усіх верств населення на заброньовані робочі місця (як правило інвалідів, учасників АТО і членів їх сімей), сприяння самозайнятості населення у підприємницькій діяльності, підвищенні конкурентоздатності трудових ресурсів через професійне навчання, організації тимчасових громадських робіт.

Значна частина населення країни зайнята у неформальному секторі економіки. В основному це особи, що працюють на приватних підприємствах (господарствах), що за чисельністю працюючих належать до домашніх господарств.

З урахуванням особливостей щодо поширення неформальних трудових відносин, визначення кількості зайнятих у цьому секторі та розширені за рахунок включення осіб, які працювали за усною домовленістю з роботодавцем без укладання офіційного трудового договору не повністю враховуються в офіційному обліку. Відповідно до чинного законодавства така зайнятість передбачає мінімальні соціальні гарантії, а інколи взагалі їхню відсутність.

Переважає частина працюючих у неформальному секторі економіки – це як правило молодь 15-24 років (30,4%), а також люди старшого віку 60-70 років (65,7%). Найбільше така зайнятість поширена в сільському господарстві (50,5%), серед молоді 15-24 років - 62,9%.

Процеси підготовки молоді до ринкових умов змушують молодих людей брати участь у різних формах дрібного бізнесу, що сприяє їх залученню до таких форм діяльності, де дохід повністю залежить від особистої активності і характеру.

Проте економічна база сучасного малого і середнього підприємництва досить обмежена, що пов'язано з перехідною формою економіки у країні, відсутністю необхідних економічних та правових знань, малим стартовим капіталом, відсутність дієвого законодавства та зв'язків у сфері бізнесу; несприятливими умовами оподаткування тощо.

Незважаючи на це, молоді люди, котрі займаються підприємництвом, проходить нехай не досконалу, але дієву школу бізнесу, що може мати позитивні результати вже найближчим часом.

Легалізація трудової зайнятості є найважливішим фактором детінізації зайнятості населення. Для цього необхідно здійснити заходи щодо запровадження державних соціальних стандартів оплати праці та організації контролю за їх дотриманням;

-забезпечення захисту прав працівників на своєчасне та у повному обсязі отримання заробітної плати;

-запровадження економічних механізмів заохочення роботодавців до збільшення витрат на соціальний захист, у тому числі підняття рівня оплати;

-дотримання міжпосадових і міжгалузевих угод в оплаті праці працівників бюджетної сфери;

-усунення диспропорції між розміром оплати праці та рівнем отриманих доходів від соціальної допомоги і трансфертів.

Вихід з тіньового ринку праці забезпечується шляхом:

- проведення якісного державного контролю за дотриманням законодавства у сфері зайнятості населення та легалізацією господарської діяльності суб'єктів підприємницької діяльності;
- посилення відповідальності роботодавців за використання праці неоформлених (тіньових) найманих працівників;
- надання статусу зайнятості особам, які провадять господарську діяльність на приватних земельних ділянках, або перебувають у користуванні;

Здійснений комплекс заходів щодо удосконалення діяльності ринку праці та працевлаштування, забезпечення зростання зайнятості населення у дрібному і середньому бізнесі та у сфері послуг дасть можливість здійснити компенсації негативних впливів змін на ринку праці, що відбуватимуться в економіці під впливом ринкових відносин та відповідно до напрямів структурної політики України.

Першочерговими заходами державної політики в сфері зайнятості є:

- прогнозування довгострокових запитів на робочу силу за професіями напрямами,

- формування державного замовлення на підготовку кваліфікованих кадрів;

- розвиток співпраці між навчальними закладами і підприємствами (роботодавцями) з метою формування навчальних процесів відповідно до запиту ринку праці, це дасть можливість уникнути перекосів між реальною фаховою потребою фахівців в економіці і навчальними програмами;

- відновлення системи підготовки кваліфікованих робочих кадрів на підприємствах;

- гарантування першого робочого місця випускникам навчальних закладів, підготовлених за державним замовленням.

Всі заходи пов'язані з такими проблемами на ринку праці в Україні, як суттєве скорочення природного приросту населення, нерівномірне забезпечення робочою силою виробничих потреб, незавершені зміни в економіці. Основними чинниками економічного розвитку України мають стати: якісна підготовка трудових ресурсів, зокрема- це рівень освіти, кваліфікації, прагнення до вдосконалення.

Детінізація зайнятості, забезпечить високу оплату праці і її продуктивність, що має ґрунтуватись на полегшенні доступу до професійної підготовки, ринків праці і до соціальних гарантій.

Дані наведено за матеріалами вибіркового обстеження населення (домогосподарств) з питань економічної активності та не включають інформацію щодо інституційного населення. Основні показники економічної активності населення за 1999—2003 рр. перераховані у зв'язку з приведенням їх у відповідність до нової демографічної структури населення, отриманої за результатами Всеукраїнського перепису населення 2001 р.

Таблиця 3.1.

Демографічна структура населення за всеукраїнським переписом населення у 2001 р.

	Зайняті у віці 15-70 років-всього, тис.осіб	в тому числі		Безробітні (за методологією МОП) у віці 15-70 років-всього, тис.осіб	в тому числі	
		жінки	чоловіки		жінки	чоловіки
1995	24125,1	12132,6	11992,5	1437,0	631,3	805,7
1996	24114,0	11981,3	12132,7	1997,5	940,3	1057,2
1997	23755,5	12124,0	11631,5	2330,1	1113,2	1216,9
1998	22998,4	11757,6	11240,8	2937,1	1422,0	1515,1
1999	19947,8	9904,1	10043,7	2614,3	1267,8	1346,5
2000	20175,0	9856,9	10318,1	2655,8	1298,4	1357,4
2001	19971,5	9794,8	10176,7	2455,0	1192,0	1263,0
2002	20091,2	9901,3	10189,9	2140,7	1034,2	1106,5
2003	20163,0	9963,6	10199,7	2008,0	952,3	1055,7
2004	20295,7	10006,9	10288,8	1906,7	905,1	1001,6
2005	20680,0	10075,5	10604,5	1600,8	738,3	862,5

При порівнянні зайнятості населення ми бачимо, що суттєва частка росту безробіття припадає на жінок - 107 тис. осіб, проти 56.8 тис осіб серед чоловіків. В загальному кількість безробітних збільшилася на 163,8 тисяч осіб.

Висновок

На підставі розглянутого матеріалу ми можемо зробити висновки що основні напрямки удосконалення політики зайнятості населення в ринкових умовах мають бути спрямовані на:

- збереження ефективних і створення нових робочих місць на підприємствах, в установах та організаціях усіх форм власності;
- сприяння самостійній зайнятості населення, розвитку підприємництва;
- підготовку робочої сили, професійний склад і кваліфікаційний рівень якої відповідає потребам економіки та ринку праці;
- підвищення якості робочої сили, розвиток системи професійного навчання кадрів протягом періоду трудової діяльності з урахуванням потреб ринку праці;
- посилення мотивації до легальної продуктивної зайнятості;
- забезпечення зайнятості громадян, що потребують соціального захисту і не спроможні на рівних умовах конкурувати на ринку праці;
- сприяння професійній підготовці та зайнятості осіб із обмеженими фізичними та розумовими можливостями;
- повернення зареєстрованих безробітних до продуктивної зайнятості;
- детінізацію відносин у сфері зайнятості населення.

Однак самі по собі вони не дозволяють вирішити довгострокові проблеми зайнятості. Для цього необхідні наполегливі зусилля як держави, так і особистостей, які шукають місце роботи.

Тому сприяння зайнятості, розвиток людських ресурсів і боротьба з безробіттям, легалізація тіньової зайнятості, робота з професійної орієнтації та професійної підготовки мають координуватися з політикою і основними програмами соціального та економічного розвитку держави.

Список використаних джерел:

1. Андрусенко Н. Позитивні тенденції на вітчизняному ринку праці //Праця і зарплата. - 2009. - 8 липня. - С. 4-5
2. Вітер О. Ринок праці: офіційна статистика не відображає реального стану? //Голос України. - 2009. - 7 липня. - С. 6
3. Галицький В. Тенденції ринку праці в Україні //Праця і зарплата. - 2008. - 16 липня. - С. 4
4. Довжук Б. Криза і регіональний ринок праці //Праця і зарплата. - 2009. - 18 лютого. - С. 6-7
5. Іщенко Г. Стабільність на ринку праці //Урядовий кур'єр. - 2006. - № 11. - С. 19
6. Кір'ян Т. Створення конкурентного ринку праці в умовах інтеграції України у світову економічну систему //Україна: аспекти праці. - 2008. - № 5. - С. 3-11
7. Кисільова Т. Ринок праці в умовах кризи //Юридичний Вісник України. - 2008. - № 47. - С. 10
8. Корчун М. Шляхи підвищення економічної активності та зайнятості молоді на ринку праці України //Україна: аспекти праці. - 2008. - № 1. - С. 35-39
9. Лісогор Л. Світові ринки праці та Україна: стан, тенденції, особливості адаптації //Україна-НАТО. - 2007. - № 5. - С. 47-61
10. Лісогор Л. СОТ і ринок праці: переваги і виклики //Праця і зарплата. - 2008. - № 17. - С. 5-7
11. Нікіфоров П.О. Фінансово-економічні аспекти розвитку ринку праці та боротьби з безробіттям //Фінанси України. - 2008. - № 10. - С.22-30
12. Покришук В. Про сучасний стан та проблеми розвитку ринку праці в Україні //Праця і зарплата. - 2008. - 26 березня. - С. 3-5

13. Приймак В. Гнучкість національного та регіональних ринків праці України //Україна: аспекти праці. - 2009. - № 2. - С. 3-6.
14. Сардак С. Особливості функціонування ринку праці України та використання потенціалу саморозвитку для підвищення зайнятості населення //Україна: аспекти праці. - 2006. - № 7. - С. 8-12
15. Спасенко Ю. Ринок праці кваліфікованої робочої сили: стан та умови ефективного розвитку //Україна: аспекти праці. - 2007. - № 4. - С. 15-21
16. Ткач В. Фінансові аспекти участі держави у міжнародному ринку праці //Банківська справа. - 2007. - № 1. - С. 65-78
17. Ткаченко Л. Фінансово-економічна криза і ринок праці України //Праця і зарплата. - 2009. - № 4. - С. 4-5
18. Чикуркова А. Д. Напрями державного регулювання регіональних ринків праці //Економіка АПК. - 2009. - № 4. - С.138-142.
19. Шубенок С. Сучасний стан та проблеми підготовки робітничих кадрів відповідно до потреб ринкової економіки //Україна: аспекти праці. - 2006. - № 8. - С. 31-37
20. Ярошенко В. Державні механізми регулювання ринків праці в Україні //Україна: аспекти праці. - 2007. - № 8. - С. 30-37
21. Ярошенко В. Проблема конкурентоспроможності національного ринку праці України //Україна: аспекти праці. - 2008. - № 6. - С. 10-17.
22. Ярошенко Г. Розвиток механізму взаємодії ринку праці і професійної освіти України //Україна: аспекти праці. - 2007. - № 6. - С. 25-30